

Atodiad B - 'Fersiynau glân' o'r Rheolau Sefydlog perthnasol, sy'n cynnwys yr holl newidiadau arfaethedig.

RHEOL SEFYDLOG 2 — Y Llywydd a'r Dirprwy

Ethol y Llywydd a'r Dirprwy

- 2.1 Yn ei gyfarfod cyntaf ar ôl etholiad Cynulliad, rhaid i'r Cynulliad ethol Llywydd a Dirprwy o blith ei Aelodau.
- 2.2 Os daw swydd y Llywydd neu swydd y Dirprwy yn wag, rhaid i'r Cynulliad ethol Aelod cyn gynted ag y gellir i lenwi'r swydd wag. Mae ethol Llywydd yn cymryd blaenoriaeth dros bob busnes arall.
- 2.3 Yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 2.4, mae'r trafodion ar gyfer ethol Llywydd yn y cyfarfod cyntaf ar ôl etholiad Cynulliad i'w cadeirio gan y Llywydd a oedd yn dal y swydd yn union cyn yr etholiad Cynulliad ("y cyn-Llywydd").
- 2.4 Os bydd:
 - (i) y cyn-Llywydd yn anfodlon gweithredu neu'n methu gweithredu yn y cyfarfod cyntaf ar ôl etholiad Cynulliad; neu
 - (ii) y Dirprwy yn anfodlon gweithredu neu'n methu gweithredu mewn unrhyw etholiad ar gyfer Llywydd ar unrhyw adeg arall, neu os nad oes Dirprwy yn y swydd,mae'r trafodion ar gyfer ethol Llywydd i gael eu cadeirio gan y Clerc.
- 2.5 Ni chaniateir i Aelod sy'n cadeirio trafodion ar gyfer ethol Llywydd gael ei enwebu i'w ethol yn Llywydd yn y trafodion hynny.
- 2.6 Wrth ethol Llywydd neu Ddirprwy, rhaid i'r cadeirydd wahodd enwebiadau. Yn y lle cyntaf, ni fydd enwebiad yn ddilys oni chaiff ei eilio gan Aelod nad yw'n aelod o'r grŵp gwleidyddol y mae'r Aelod sy'n enwebu yn perthyn iddo.
- 2.7 Os yw'n ymddangos nad yw'r un Aelod yn debyg o gael ei enwebu a'i eilio gan aelodau o grwpiau gwleidyddol gwahanol, rhaid i'r cadeirydd ohirio'r trafodion, ac, wedi i'r trafodion ailddechrau, caiff y cadeirydd dderbyn enwebiadau sy'n cael eu heilio gan aelodau o'r un grŵp gwleidyddol â'r Aelod sy'n enwebu.
- 2.8 Os un enwebiad yn unig a geir, rhaid i'r cadeirydd gynnig bod yr Aelod a enwebwyd yn cael ei ethol yn Llywydd (neu'n Ddirprwy yn ôl fel y digwydd). Os gwrthwynebir hynny, neu os ceir dau neu ragor o

Comment [SJ1]: Dileu geiriau

enwebiadau, rhaid i'r cadeirydd drefnu bod yr etholiad yn cael ei gynnal drwy bleidlais gyfrinachol.

- 2.9 Os bydd dau Aelod wedi'u henwebu, rhaid i'r cadeirydd ddatgan mai'r Aelod sydd wedi sicrhau'r nifer mwyaf o'r pleidleisiau a fwriwyd yn y bleidlais gyfrinachol sydd wedi'i ethol.
- 2.10 Os bydd mwy na dau Aelod wedi'u henwebu ac na fydd yr un Aelod yn cael mwy na hanner y pleidleisiau a fwriwyd mewn pleidlais gyfrinachol, mae'r ymgeisydd sydd wedi cael y nifer lleiaf o bleidleisiau yn cael ei hepgor ac mae rhagor o bleidleisiau cyfrinachol yn cael eu cynnal hyd nes y bydd un ymgeisydd yn cael mwy na hanner y pleidleisiau a fwriwyd; ac os bydd nifer y pleidleisiau ar gyfer y ddau ymgeisydd sy'n weddill (neu'r unig ddau ymgeisydd) yn gyfartal, rhaid cynnal pleidlais gyfrinachol arall.
- 2.11 Rhaid i'r Aelod a etholir yn Llywydd gymryd y llw neu roi cadarnhad ar unwaith os nad yw wedi gwneud hynny eisoes, ac wedyn cymryd y gadair.
- 2.12 Rhaid i'r Cynulliad beidio ag ethol Llywydd a Dirprwy sy'n perthyn:
- (i) i'r un grŵp gwleidyddol;
 - (ii) i grwpiau gwleidyddol gwahanol y mae gan y ddau ohonynt rôl weithredol; neu
 - (iii) i grwpiau gwleidyddol gwahanol nad oes gan y naill na'r llall ohonynt rôl weithredol.
- 2.13 Caniateir i Reol Sefydlog 2.12 gael ei datgymhwysu drwy benderfyniad gan y Cynulliad (ar yr amod, os caiff y cynnig ar gyfer y penderfyniad ei basio drwy bleidlais, nad yw'n dod i rym oni bai bod o leiaf ddwy ran o dair o'r rhai sy'n pleidleisio yn ei gefnogi); a chaiff unrhyw Aelod, heb roi rhybudd, wneud cynnig ar gyfer penderfyniad o'r fath yn union cyn i'r Cynulliad fwrw ymlaen i ethol Llywydd neu Ddirprwy.
- 2.14 Os bydd y Llywydd a'r Dirprwy, yn ystod Cynulliad, yn dod yn aelodau:
- (i) o'r un grŵp gwleidyddol;
 - (ii) o grwpiau gwleidyddol gwahanol y mae gan y ddau ohonynt rôl weithredol; neu
 - (iii) o grwpiau gwleidyddol gwahanol nad oes gan y naill na'r llall ohonynt rôl weithredol,

ac na fydd y naill na'r llall yn ymddiswyddo, yna caiff unrhyw Aelod, heb roi rhybudd, wneud cynnig yn y cyfarfod llawn nesaf fod y Llywydd

a'r Dirprwy yn parhau yn eu swyddi. Os na wneir cynnig o'r fath, neu os na chaiff y cynnig ei basio drwy bleidlais a gefnogir gan o leiaf ddwy ran o dair o'r rhai sy'n pleidleisio, yna rhaid i'r Llywydd a'r Dirprwy ymddiswyddo.

Swyddogaethau'r Llywydd

2.15 Swyddogaethau'r Llywydd yw:

- (i) cadeirio cyfarfodydd llawn;
- (ii) penderfynu ar gwestiynau ynglŷn â dehongli'r Rheolau Sefydlog neu sut i'w cymhwyso;
 - (iiA) "cynrychioli'r Cynulliad mewn trafodaethau ag unrhyw gyrff eraill, boed y tu mewn neu'r tu allan i'r Deyrnas Unedig, mewn perthynas â materion sy'n effeithio ar y Cynulliad"; a
- (iii) unrhyw swyddogaethau eraill a roddir gan unrhyw ddeddfiad, gan y Cynulliad neu gan y Rheolau Sefydlog hyn.

2.16 Mae penderfyniadau'r Llywydd ar ddehongli'r Rheolau Sefydlog neu sut i'w cymhwyso yn derfynol.

2.17 Ar ôl ymgynghori â'r Pwyllgor Busnes, caiff y Llywydd roi canllawiau ysgrifenedig i'r Aelodau ynglŷn â chynnal trafodion y Cynulliad yn y modd priodol.

Comment [SJ2]: Dileu geiriau

2.18 Yn absenoldeb y Llywydd neu yn unol â chais ganddo, rhaid i'r Dirprwy arfer swyddogaethau'r Llywydd, cyhyd ag y caniateir hynny gan y Ddeddf.

2.19 Wrth gyflawni swyddogaethau'r Llywydd, rhaid i'r Llywydd a'r Dirprwy amlygu diduedd **rwyddwch** bob amser.

Comment [SJ3]: Pwynt ieithyddol

2.20 Mewn cyfarfodydd llawn, dim ond wrth ddefnyddio pleidlais fwrw y caniateir i'r Llywydd neu'r Dirprwy bleidleisio, **a hynny'n ddarostyngedig i Reol Sefydlog 2.20A**. Os bydd nifer y pleidleisiau yn gyfartal, rhaid i bleidlais fwrw gael ei rhoi:

Formatted: Highlight

- (i) yn gadarnhaol os oes rhagor o drafod ar y mater sydd gerbron y Cynulliad yn bosibl; a
- (ii) yn negyddol os nad oes rhagor o drafod yn bosibl neu os ceir pleidlais ar welliant.

2.20A Mewn achosion eithriadol, caiff y Llywydd a'r Dirprwy bleidleisio mewn cyfarfodydd llawn lle bo deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i basio

penderfyniad neu gynnig drwy bleidlais lle bydd nifer yr Aelodau sy'n pleidleisio o blaid y penderfyniad neu'r cynnig yn cyfateb i o leiaf ddwy ran o dair o gyfanswm seddi'r cynulliad.

Cadeiryddion Dros Dro yn y Cyfarfodydd Llawn

2.21 Caiff unrhyw Aelod, heblaw aelod o'r llywodraeth, ar gais y Llywydd neu'r Dirprwy pan fo'r naill neu'r llall yn cadeirio cyfarfod llawn o'r Cynulliad, gadeirio dros dro.

Comment [SJ4]: Dileu geiriau

2.22 Rhaid i Aelod sy'n gweithredu fel cadeirydd beidio ag arfer yr un o swyddogaethau'r Llywydd ac eithrio'r rhai a gynhwysir yn Rheol Sefydlog 8 ac eithrio, os yw'r Aelod o'r farn bod ymddygiad Aelod yn cyfiawnhau ymneilltuo, fod rhaid i'r Aelod ohirio'r cyfarfod hyd nes y bydd y Llywydd neu'r Dirprwy wedi dychwelyd.

Llywydd Dros Dro

2.23 Bob tro y bydd y Llywydd a'r Dirprwy ill dau yn methu gweithredu (heblaw o dan Reol Sefydlog 2.21), rhaid i'r Clerc gymryd y gadair a hynny dim ond er mwyn trefnu bod Aelod yn cael ei ethol i weithredu fel Llywydd dros dro, a rhaid i Aelod a etholir felly arfer swyddogaethau'r Llywydd hyd nes y bydd naill ai'r Llywydd neu'r Dirprwy yn gallu gweithredu.

Ymddiswyddiad neu Ddiswyddiad y Llywydd neu'r Dirprwy

2.24 Caiff y Llywydd neu'r Dirprwy ymddiswyddo drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i'r Clerc.

2.24AOs caiff cynnig:

(i) y dylid diswyddo'r Llywydd; neu

(ii) y dylid diswyddo'r Dirprwy,

ei gyflwyno gan o leiaf chwe Aelod, rhaid trefnu bod amser ar gael cyn gynted ag y gellir i'r cynnig gael ei drafod; a rhaid i'r ddadl honno gael ei chynnal beth bynnag o fewn pum diwrnod gwaith ar ôl i'r cynnig gael ei gyflwyno.

2.25 Os bydd y Cynulliad yn penderfynu diswyddo'r Llywydd neu'r Dirprwy, mae swydd y Llywydd neu'r Dirprwy, yn ôl fel y digwydd, yn wag ar unwaith.

RHEOL SEFYDLOG 3 — Comisiwn y Cynulliad**Penodi'r Aelodau**

- 3.1 Cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl etholiad Cynulliad, ond heb fod yn fwy na 10 diwrnod ar ôl penodi aelodau'r Pwyllgor Busnes, rhaid i'r Cynulliad ystyried cynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes i gynnig enwau'r pedwar Aelod sydd i'w penodi'n aelodau o'r Comisiwn o dan adran 27(2)(b) o'r Ddeddf.
- 3.2 Cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, ni chaiff mwy nag un o aelodau'r Comisiwn (heblaw'r Llywydd) berthyn i unrhyw un grŵp gwleidyddol.
- 3.3 Os oes pedwar neu fwy o grwpiau gwleidyddol yn y Cynulliad, mater i bob un o'r pedwar grŵp gwleidyddol mwyaf yw cyfleu i'r Pwyllgor Busnes enw aelod o'i grŵp gwleidyddol sydd i'w gynnwys yn y cynnig a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 3.1.
- 3.4 Os oes llai na phedwar grŵp gwleidyddol yn y Cynulliad:
- (i) mater i bob un o'r grwpiau gwleidyddol yw cyfleu i'r Pwyllgor Busnes enw aelod o'i grŵp gwleidyddol; a
 - (ii) mater i'r Pwyllgor Busnes yw penderfynu ar enw unrhyw Aelod neu Aelodau ychwanegol,
- sydd i'w gynnwys yn y cynnig a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 3.1.
- 3.5 At ddibenion Rheol Sefydlog 3.3, os oes dau neu fwy o grwpiau gwleidyddol a chanddynt yr un nifer o aelodau, rhaid i'r Llywydd benderfynu pa un o'r grwpiau gwleidyddol hynny sydd i'w gyfrif fel y mwyaf, a hynny drwy roi sylw i lefel y gefnogaeth etholiadol i bob un o'r grwpiau gwleidyddol o dan sylw.
- 3.6 Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i gynnig o dan Reol Sefydlog 3.1.

Ymddiswyddo neu Ddiswyddo

- 3.7 Mae aelod o'r Comisiwn yn ymddiswyddo o'r Comisiwn drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i'r Clerc. Ni chaniateir i'r Llywydd ymddiswyddo o'r Comisiwn.
- 3.8 Caiff unrhyw Aelod gyflwyno cynnig y dylai Aelod penodol (heblaw'r Llywydd) gael ei ddiswyddo o'r Comisiwn ac, os **cytunir ar derbyn** unrhyw gynnig o'r fath yn y cyfarfod llawn, mae'r Aelod hwnnw yn cael ei ddiswyddo o'r Comisiwn ar unwaith.

Comment [SJ5]: Dileu geiriau

Comment [SJ6]: Dileu geiriau

Comment [SJ7]: I adlewyrchu geirfa newydd

- 3.9 Pan fydd aelod o'r Comisiwn yn peidio â bod yn Aelod (heblaw drwy ddiddymu'r Cynulliad), neu'n ymddiswyddo neu'n cael ei ddiswyddo o'r Comisiwn, rhaid i'r Cynulliad ystyried cynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes i gynnig enw Aelod i gymryd lle'r Aelod hwnnw fel aelod o'r Comisiwn.

3.9A Ni chaniateir cyflwyno gwelliant i gynnig o dan Reol Sefydlog 3.9.

Cyfarwyddiadau Arbennig neu Gyffredinol i'r Comisiwn

- 3.10 Caiff unrhyw Aelod gyflwyno cynnig i roi cyfarwyddiadau arbennig neu gyffredinol i'r Comisiwn. Rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyflwyno adroddiad ynghylch a ddylid trefnu bod amser ar gael i drafod cynnig o'r fath.

RHEOL SEFYDLOG 4 — Gweinidogion Cymru a Dirprwy Weinidogion Cymru

Enwebu Prif Weinidog Cymru

- 4.1 Yn ddarostyngedig i adran 47(3) o'r Ddeddf, o fewn 28 diwrnod ar ôl digwyddiad a bennwyd yn adran 47(2) o'r Ddeddf, rhaid i'r Cynulliad enwebu Aelod i'w benodi'n Brif Weinidog Cymru ("yr enwebai").
- 4.2 Rhaid i'r Llywydd wahodd enwebiadau. Os un enwebiad yn unig a wneir, rhaid i'r Llywydd ddatgan mai'r Aelod hwnnw yw'r enwebai. Os gwneir mwy nag un enwebiad, rhaid i'r Llywydd, drwy alw cofrestr yr Aelodau yn nhrefn yr wyddor, wahodd pob Aelod sy'n bresennol i bleidleisio dros ymgeisydd (ac eithrio na chaiff y Llywydd na'r Dirprwy bleidleisio). Os bydd dau Aelod wedi'u henwebu, rhaid i'r Llywydd ddatgan mai'r ymgeisydd a gafodd y nifer mwyaf o'r pleidleisiau a fwriwyd yw'r enwebai. Os bydd nifer y pleidleisiau ar gyfer y ddau ymgeisydd yn gyfartal, rhaid cynnal pleidlais arall drwy alw'r gofrestr.
- 4.3 Os bydd mwy na dau Aelod wedi'u henwebu ac na fydd yr un Aelod yn cael mwy na hanner y pleidleisiau a fwriwyd drwy alw'r gofrestr, rhaid i'r ymgeisydd sydd wedi cael y nifer lleiaf o bleidleisiau gael ei hepgor a rhaid cynnal rhagor o bleidleisiau drwy alw'r gofrestr hyd nes y bydd un ymgeisydd yn cael mwy na hanner y pleidleisiau a fwriwyd; a rhaid i'r Llywydd ddatgan mai'r Aelod hwnnw yw'r enwebai. Os bydd nifer y pleidleisiau ar gyfer y ddau ymgeisydd sy'n weddill yn gyfartal, rhaid cynnal pleidlais arall drwy alw'r gofrestr.

Ymddiswyddiad etc. Prif Weinidog Cymru neu Aelod arall o'r Llywodraeth

- 4.4 Pan hysbysir y Llywydd fod Prif Weinidog Cymru wedi cynnig ei ymddiswyddiad i'w Mawrhydi, os caiff yr ymddiswyddiad ei dderbyn, rhaid i'r Llywydd hysbysu'r Cynulliad.
- 4.5 Pan hysbysir y Llywydd fod unrhyw aelod arall o'r Llywodraeth wedi ymddiswyddo, rhaid i'r Llywydd hysbysu'r Cynulliad.
- 4.6 Os bydd y Llywydd yn dynodi person i arfer swyddogaethau Prif Weinidog Cymru o dan adran 46 o'r Ddeddf, rhaid i'r Llywydd hysbysu'r Cynulliad.
- 4.6A Os caiff cynnig ei gyflwyno gan o leiaf chwe Aelod nad oes gan Weinidogion Cymru hyder y Cynulliad mwyach, rhaid trefnu bod amser ar gael cyn gynted ag y gellir i'r cynnig gael ei drafod; a rhaid i'r ddadl honno gael ei chynnal beth bynnag o fewn pum diwrnod gwaith ar ôl i'r cynnig gael ei gyflwyno.

RHEOL SEFYDLOG 33A — Penodiadau etc. i Swydd Gyhoeddus**Cymhwysio**

33A.1 Bydd Rheol Sefydlog 33A yn gymwys (yn ddarostyngedig i Reol Sefydlog 33A.2) mewn perthynas â swydd gyhoeddus os bydd yn ofynnol penodi rhywun i'r swydd honno, gan neu o dan unrhyw ddeddfiad:

(i) gan y Cynulliad, neu

(ii) ar sail enwebiad neu argymhelliad y Cynulliad, neu

(iii) â chymeradwyaeth y Cynulliad.

33A.2 Nid yw Rheol Sefydlog 33A yn gymwys i swydd os gwneir darpariaeth ar gyfer penodi rhywun i'r swydd honno rywle arall yn y Rheolau Sefydlog.

33A.3 Cyfeirir at swydd y mae Rheol Sefydlog 33A yn gymwys iddi fel "swydd berthnasol".

33A.4 Bydd Rheol Sefydlog 33A yn dod i rym yn ddarostyngedig i unrhyw ofynion statudol mewn perthynas â'r penodiad.

Dull Penodi

33A.5 Mae penodi rhywun (neu enwebu, argymell neu gymeradwyo rhywun i gael ei benodi) i swydd berthnasol i gael ei wneud drwy benderfyniad gan y Cynulliad.

Ystyriaeth y Pwyllgor

33A.6 Caiff pwyllgor y mae ei gylch gorchwyl yn ymwneud â swyddogaeth swydd berthnasol gyfarfod i gymryd tystiolaeth gan ymgeisydd i'w benodi i'r swydd honno er mwyn ystyried a yw'r pwyllgor yn cefnogi'r penderfyniad i benodi'r ymgeisydd hwnnw.

Diswyddiad

33A.7 Pan gaiff y Cynulliad, o dan unrhyw ddeddfiad, ddiswyddo deiliad swydd berthnasol, rhaid i'r diswyddiad hwnnw (yn ddarostyngedig i unrhyw amodau a osodir gan y deddfiad hwnnw) gael ei wneud drwy benderfyniad gan y Cynulliad.

33A.8 Os cyflwynir cynnig i ddiswyddo deiliad swydd berthnasol gan o leiaf chwe Aelod, rhaid neilltuo amser cyn gynted ag y gellir er mwyn trafod

y cynnig; a rhaid i'r ddadl honno gael ei chynnal beth bynnag o fewn pum diwrnod gwaith ar ôl i'r cynnig gael ei gyflwyno.

Dim Gwelliannau i Gynigion

33A.9 Ni chaniateir gwneud gwelliannau i gynigion o dan Reolau Sefydlog 33A.5 a 33A.8.